

การดำเนินเรื่องที่แตกต่างกันในการผลิตรายการวิดีโอต่อการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

ปิยะ พละปัญญา¹ และวรทัศน์ อินทร์คัมพ²

Continuity Different of Video Programs on Sufficiency Economy Philosophy Learning by Farmers in Chiang Mai Province

Piya Palapunya¹ and Wallratat Intaruccomporn²

^{1,2}ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริมเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 50200

^{1,2}Department of Agricultural Economics and Agricultural Extension, Faculty of Agriculture, Chiang Mai University, Chiang Mai Thailand 50200

* Corresponding author. E-mail address: ya_libra@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของเกษตรกรจากการชมรายการวิดีโอที่รูปแบบในการผลิตที่ต่างกัน 3 แบบ คือ 1) รายการวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ 2) รายการวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ + ภาพวาดประกอบ (Graphic) 3) รายการวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่ง

การวิจัยใช้การทดลองแบบ Randomized Pretest-Posttest Control Group Design

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยคือเกษตรกรคือ เกษตรกรซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนเกษตรกร ในจังหวัดเชียงใหม่ในพื้นที่ 24 อำเภอ ซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนจากครัวเรือนทั้งหมด 168,090 ครัวเรือน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) จำนวน 120 ครัวเรือน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 30 ครัวเรือน

กลุ่มที่ 1 กลุ่มควบคุม (ไม่ได้รับชมรายการวิดีโอ)

กลุ่มที่ 2 เรียนรู้จากรายการวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ

กลุ่มที่ 3 เรียนรู้จากรายการวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ + ภาพวาดประกอบ (Graphic)

กลุ่มที่ 4 เรียนรู้จากรายการวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่ง

เนื้อหาที่ใช้สร้างบทรายการวิดีโอคือเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ” รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบทดสอบ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t-test, F-test และ Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ของเกษตรกรหลังชมรายการวิดีโอทั้ง 3 กลุ่มสูงกว่าก่อนชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มควบคุมผลการเรียนรู้ก่อนและหลังไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

2. ผลการเรียนรู้ของเกษตรกรหลังชมรายการวิดีโอทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าเกษตรกรที่เรียนจากเรียนจากวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่ง มีผลการเรียนรู้สูงสุด รองลงมาคือจากรายการวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ + ภาพวาดประกอบ (Graphic) ขณะที่ รายการวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ มีผลการเรียนรู้ต่ำสุด และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่แต่ละคู่ ผลปรากฏว่า

2.1 กลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ + ภาพวาดประกอบ (Graphic) มีผลการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 กลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่งมีผลการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.3 กลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่งมีผลการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ + ภาพวาดประกอบ (Graphic) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: วิดีทัศน์, การเรียนรู้, เกษตรกร, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This study was conducted to compare learning achievement of farmers watching VDO produced in 3 different forms: 1) a VDO program having normal continuity; 2) a VDO program having normal continuity with graphic; and 3) a VDO program having normal continuity with motive pictures which can be stopped as pictures. Randomized pretest-posttest control group design was used in this study. The sample groups in this study were farmers representing 168,090 agricultural households in Chiang Mai province obtained by multi-stage random sampling. They were sorted into 4 groups, 30 agricultural households each: 1) group 1 – control group (did not watch the VDO); 2) group 2 – learning through the VDO having normal continuity; 3) group 3 – learning through the VDO having normal continuity with graphic; and 4) group 4 – learning through VDO having normal continuity with motive pictures which can be stopped as pictures. The VDO program title was “Sufficiency Economy: From Concepts to Practice.” An interview schedule and a test paper were used for data collection. Obtained data were analyzed for finding percentage, mean and standard deviation. Besides, t-test, F-test, and least significant difference were used in this study. Results of the study were as follow:

1. There was a statistical significant difference of learning achievement between before and after watching the VDO of the 3 groups that was they obtained a higher score after watching the VDO. For the control group, however, there was no statistical difference of the score.

2. There was a statistically significant difference of learning achievement after watching the VDO among the 3 groups. It was found that the farmers learning through the VDO having normal continuity with motive pictures which can be stopped obtained a highest score. This was followed by the farmers learning through the VDO having normal continuity with graphic. The farmers learning through the VDO having normal continuity obtained a lowest score. Findings of the study also showed the following:

- 2.1 The farmers learning through the VDO having normal continuity with graphic obtained a higher score than that of the farmers learning through the VDO having normal continuity with a significance level at 0.05.

- 2.2 The farmers learning through the VDO having normal continuity with motive pictures which can be stopped obtained a higher score than that of the formers learning through the VDO having normal continuity with a significance level at 0.01.

- 2.3 The farmers learning through the VDO having normal continuity with motive pictures which can be stopped obtained a higher score than that of the farmers learning through the VDO having normal continuity with graphic with a significance level at 0.01.

Keywords: VDO program, learning, farmers, Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทย ต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ผันผวนซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบได้ยาก แม้ว่าในภาพรวม สังคมไทยจะมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่เพียงพอรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาประเทศโดยเสริมสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างของ ระบบต่าง ๆ ภายในประเทศให้สามารถแข่งขันยืนอยู่ได้ในกระแสโลกาภิวัตน์ และสร้าง “ฐานความรู้” ให้เป็นภูมิคุ้มกัน ต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน ควบคู่ไปกับการกระจายการพัฒนาอย่างเป็นธรรม เสริมสร้าง ความเท่าเทียมกันของคนในสังคม และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ต้องยืนอยู่บนพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจพอเพียง 3 ประการ คือ 1) ความพอ ประมาณ 2) ความมีเหตุผล และ 3) มีภูมิคุ้มกันตนเอง มาเป็นแนวปฏิบัติ (ธีรพงษ์, 2550, น. 320)

การพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนและมั่นคงระยะทางต้องเร่งปรับโครงสร้างให้สอดคล้อง ไปตาม หลักการ “ความพอเพียง” ที่มุ่งใช้ “ความมีเหตุผล” โดยพัฒนาจาก “ฐานความรู้” (Knowledge based) ดังนั้น กลยุทธ์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อปลูกฝังจิตสำนึก “พอเพียง” ให้เกิดความ “เพียงพอ” ของคนในสังคมไทย จะต้องทำอย่างไร และใช้สื่ออะไรที่จะถูกนำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยี

จากแนวคิดที่กล่าวมาในข้างต้น การจะทำให้การสื่อสารบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นั้น ต้องอาศัยหลักการ แนวคิด การวางแผน และการวิจัยที่มีระบบซึ่งต้องตั้งอยู่บนบริบทของสังคมไทย ซึ่งเป็น สังคมเกษตรและเข้าใจในระบบของการสื่อสาร โดยเฉพาะการสื่อสาร การเกษตรในประเทศ ไทยซึ่ง สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554)

ที่ มุ่งเน้นการ ใช้สื่อเพื่อสร้างพลังขับเคลื่อนของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าสื่อมวลชนโดยเฉพาะโทรทัศน์ถือได้ว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทมากที่สุดในสังคมไทย กี่ว่าได้ เนื่องจากผู้ที่ชมรายการโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่นๆ ทุกประเภท รวมกันหลายสิบล้านคนทั่วประเทศ เพราะฉะนั้นหากรายการโทรทัศน์ที่ผลิตออกมามีประโยชน์ มีสาระน่ารู้ รวมทั้งผู้ผลิตสามารถผลิตออกมาอย่างน่าสนใจ จะทำให้ประชาชนที่เป็นผู้บริโภคสื่อประเภทนี้สามารถยกระดับความคิดความอ่าน ของตนได้ ซึ่งในทางอ้อมถือได้ว่าเป็นการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติด้วย แน่นอนว่าประเทศใดมีประชากรที่มีคุณภาพย่อมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศเหล่านั้นได้อย่างดี (สร, 2555)

จากอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่มีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาประเทศ สอดรับกับงานวิจัยของ (Rungkawat, 2012, p. 215) ที่ศึกษาเกี่ยวกระบวนการสื่อสารการเกษตรในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจากการศึกษาพบว่าสื่อมวลชน (โทรทัศน์) มีบทบาท มากที่สุดต่อการนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ รองลงมา คือ สื่อแบบกลุ่ม (การประชุม) และรายบุคคล (การเยี่ยมเยียนที่บ้าน)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าโทรทัศน์ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และถูกนำไปใช้เพื่อนการเรียนรู้การสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในแง่มุมของการเรียน และรูปแบบรายการโทรทัศน์ก็ปรับเปลี่ยน ออกมา ในรูปแบบของสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการบันทึกลงเทปวีดีโอ VCD และที่ให้คุณภาพที่ดีอย่าง DVD (Digital Video Disc) การถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่มเป้าหมายโดยตรงจากรูปแบบของเครื่องรับ โทรทัศน์โดยใช้รายการวีดิทัศน์รูปแบบต่างๆ เช่น DVD สามารถเปิดรับชมได้ตลอดเวลา ทบทวนซ้ำ ได้หรือเปิดดูเมื่อมี เวลาว่างได้ รับชมทั้งภาพและเสียงไปในเวลาเดียวกันส่วนจะทำให้จดจำและนำไป ใช้ได้งานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นได้หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับเทคนิคต่างๆ ที่จะนำมาสร้างความสนใจซึ่งมี อยู่หลาย

รูปแบบซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการเรียนรู้และจดจำได้แตกต่างกัน

ดังนั้นในการจัดทำสื่อเพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้นพบว่าสื่อโทรทัศน์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างมากที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใน กระบวนการปฏิบัติที่ยากซับซ้อนโดยสื่อออกมาในรูปแบบของภาพและเสียงที่จะทำให้เรียนรู้ง่าย ขึ้น การแก้ปัญหาเรื่องการถ่ายทอดความรู้ ได้ถูกนำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์ในรูปแบบต่างๆ สามารถช่วยพัฒนาความรู้ ดูซ้ำได้และประหยัดเวลา อาจถือได้ว่าการดูผ่านสื่อโทรทัศน์ในรูปแบบของความรู้จะช่วยนำเสนอเรื่องราวและทักษะต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการสร้างสื่อวีดิทัศน์ที่บันทึกข้อมูลประกอบด้วย ภาพ เสียง ตัวอักษร ในเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ” ผลิตในรูปแบบ DVD-ROM และนำเสนอ ผ่านโทรทัศน์ เพื่อนำเสนอให้กับเกษตรกร และเปรียบเทียบผลของรูปแบบในการผลิตซึ่งประเด็นอยู่ที่ว่า การนำเสนอในรูปแบบใดที่จะทำให้เกิดความสนใจ จดจำและเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ด้านการจดจำ และเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับชมจากรายการวีดิทัศน์ที่มีรูปแบบการผลิตที่แตกต่างกัน 3 แบบของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เกษตรกรซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่จำนวนทั้งหมด 168,090 ครัวเรือน โดยผู้วิจัย ทำการหา กลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 ครัวเรือน หลังจากนั้นทำการแบ่งเกษตรกรออกเป็น 4 กลุ่ม หลังจากนั้นทำการสุ่มกลุ่มเกษตรกรทั้ง

4 กลุ่ม ลงในหน่วยทดลอง (Treatment) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้แก่

กลุ่มควบคุม (ไม่ได้รับชมรายการวีดิทัศน์)

กลุ่มวีดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย)

กลุ่มวีดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพวาดประกอบ (Graphic)

กลุ่มวีดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ได้แก่

1. รายการวีดิทัศน์ เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ” ความยาวประมาณ 10 - 15 นาที จำนวน 3 ชุด

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

3. แบบทดสอบการเรียนรู้ของเกษตรกร (แบบปรนัย)

ชุดที่ 1 แบบทดสอบก่อนชมรายการวีดิทัศน์ (pretest)

ชุดที่ 2 แบบทดสอบหลังชมรายการวีดิทัศน์ (posttest)

นำข้อสอบมาวิเคราะห์ค่าระดับความยาก และอำนาจการจำแนกของแต่ละข้อ หลังจากนั้นนำแบบทดสอบมาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้หลักของ Kuder Richardson โดยใช้สูตร KR_{21} (บุญ, 2554, น. 104) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.72 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัย

ผลการเรียนรู้ของเกษตรกรก่อนชมรายการวีดิทัศน์ (Pretest) ทั้ง 4 กลุ่ม

กลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.90 คะแนน กลุ่มวีดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.00 คะแนน กลุ่มวีดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอน

ปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพวาดประกอบ (Graphic) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.63 คะแนน กลุ่มวิดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่ง) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.20 คะแนน

จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่าคะแนนเฉลี่ยของพื้นฐานความรู้เดิม เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของทั้ง 4 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($F = 2.497, p < 0.05$) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนพื้นฐานความรู้ก่อนชมรายการวิดิทัศน์ (pretest)

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F-ratio
ระหว่างกลุ่ม	3	40.292	13.431	2.497 ^{ns}
ภายในกลุ่ม	116	623.833	5.378	
รวม	119	664.125		

ผลการเรียนรู้ของเกษตรกรหลังชมรายการวิดิทัศน์ (Posttest) ทั้ง 4 กลุ่ม

กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.10 คะแนน กลุ่มวิดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.23 คะแนน กลุ่มวิดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพวาดประกอบ (Graphic) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.80 คะแนน คะแนนกลุ่มวิดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.70 คะแนน

จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ผลการเรียนรู้ของเกษตรกรหลังชมรายการวิดิทัศน์ทั้ง 4 กลุ่ม โดยเปรียบเทียบจากคะแนนเฉลี่ยจะเห็นว่าทั้ง 4 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 25.436, p < 0.01$) (ตารางที่ 2) จากการเปรียบเทียบ Significant Difference (LSD) พบว่า

กลุ่มวิดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพวาดประกอบ (Graphic) มีผลการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มวิดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มวิดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่งมีผลการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มวิดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กลุ่มวิดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่งมีผลการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มวิดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพวาดประกอบ (Graphic) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนผลการเรียนรู้หลังชมรายการวิดิทัศน์ (posttest)

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F-ratio
ระหว่างกลุ่ม	3	358.625	119.542	25.436**
ภายในกลุ่ม	116	545.167	4.700	
รวม	119	903.792		

ผลการเรียนรู้ของเกษตรกรก่อนและหลังชมรายการ วิดีโอ (Pretest-Posttest) ทั้ง 4 กลุ่ม

กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยก่อนชมรายการวิดีโอ (Pretest) เท่ากับ 6.90 มีคะแนนเฉลี่ยหลังชมวิดีโอ (Posttest) 7.10 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทั้งสอง (Pretest และ Posttest) พบว่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($t\text{-test} = 0.463$) (ตารางที่ 3)

กลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) มีคะแนนเฉลี่ยก่อนชมรายการวิดีโอ (Pretest) เท่ากับ 7.00 มีคะแนนเฉลี่ยหลังชมสไลด์เทป (Posttest) 8.23 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทั้งสอง (Pretest และ Posttest) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t\text{-test} = -5.524^{**}$, $P < 0.01$) (ตารางที่ 3)

กลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพวาดประกอบ (Graphic) มีคะแนนเฉลี่ยก่อนชมรายการวิดีโอ (Pretest) เท่ากับ 7.63 มีคะแนนเฉลี่ยหลังชมสไลด์เทป (Posttest) 9.80 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทั้งสอง (Pretest และ Posttest) พบว่ามีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t\text{-test} = -14.994^{**}$, $P < 0.01$) (ตารางที่ 3)

กลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่งมีคะแนนเฉลี่ยก่อนชมรายการวิดีโอ (Pretest) เท่ากับ 8.20 มีคะแนนเฉลี่ยหลังชมสไลด์เทป (Posttest) 11.70 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทั้งสอง (Pretest และ Posttest) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t\text{-test} = -7.167^{**}$, $P < 0.01$) (ตารางที่ 3)

จากผลของการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของเกษตรกรก่อนและหลังชมรายการวิดีโอ (Pretest และ Posttest) ในแต่ละกลุ่มข้างต้นพบว่าในกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้มีการรับชมรายการวิดีโอ มีคะแนน (Pretest และ Posttest) ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ส่วนทั้ง 3 กลุ่มที่ได้รับชมรายการวิดีโอผ่านไปแล้วเกษตรกรมีคะแนนสูงกว่าก่อนชมรายการวิดีโออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและนั่นก็หมายความว่ารายการวิดีโอที่นำเสนอมีผลทำให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนผลการทดสอบความรู้ของเกษตรกรก่อนและหลังชมรายการวิดีโอ

	Pretest		Posttest		t
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
กลุ่มควบคุม	6.90	2.58	7.10	2.40	0.463 ^{ns}
กลุ่มทดลอง 1	7.00	1.97	8.23	2.01	-5.524 ^{**}
กลุ่มทดลอง 2	7.63	2.17	9.80	1.85	-14.994 ^{**}
กลุ่มทดลอง 3	8.20	2.22	11.70	2.37	-7.167 ^{**}
รวม	7.36	2.36	9.21	2.75	-9.676 ^{**}

หมายเหตุ ns

**

= ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

= มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กลุ่มทดลอง 1 = กลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย)

กลุ่มทดลอง 2 = กลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ

(ภาพประกอบคำ

บรรยาย) + ภาพวาดประกอบ (Graphic)

กลุ่มทดลอง 3 = กลุ่มวิดีโอที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่ง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเมื่อวัดผลการเรียนรู้ของเกษตรกรจากการชมรายการวีดิทัศน์ เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ” ที่มีรูปแบบการผลิตที่แตกต่างกัน 3 แบบ ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพื้นฐานความรู้ของเกษตรกรก่อนชมรายการวีดิทัศน์ทั้ง 4 กลุ่ม พบว่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ

2. ผลการวิจัยผลการเรียนรู้ของเกษตรกรก่อนชมและหลังชมสไลด์เทป (pretest-posttest) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) โดยมีคะแนนผลการเรียนรู้หลังชมสูงขึ้นเหมือนกันทั้ง 3 กลุ่ม ยกเว้นในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับชมรายการวีดิทัศน์นั้นย่อมหมายความว่า รายการวีดิทัศน์ที่ผู้วิจัยนำเสนอมีผลทำให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ (นคเรศ, 2555, น. 144) ที่ระบุว่า รายการวีดิทัศน์สามารถช่วยให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากนั้นยังเป็นการดึงดูดความสนใจและสร้างให้ผู้ชมเกิดความจรรโลงใจมาก

3. ผลการเรียนรู้ของเกษตรกรหลังชมรายการวีดิทัศน์ทั้ง 4 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 25.436, p < 0.01$) จากการเปรียบเทียบกลุ่มที่ได้รับชมรายการวีดิทัศน์ที่ละคู่ด้วย Least Significant Difference (LSD) สามารถอภิปรายได้ดังนี้

3.1 กลุ่มวีดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ

(ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพวาดประกอบ (Graphic) มีผลการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มวีดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ + ภาพวาดประกอบ (Graphic) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าการนำเสนอแบบหยุดเป็นภาพนิ่งมีผลทำให้การเรียนรู้สูงกว่าที่นำเสนอเป็นกราฟิกสอดคล้องกับหลักการการศึกษาผู้ใหญ่ซึ่ง โนลส์ (Knowles,

ให้ผลการเรียนรู้ของเกษตรกรสูงกว่านั้นอาจเนื่องจากเทคนิคภาพวาดประกอบเป็นเทคนิคที่ถ่ายทอดสิ่งที่เป็นนามธรรมสู่รูปธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและจดจำได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ (สิริวลี และคนอื่นๆ, 2550) ที่กล่าวว่า งานกราฟิกปัจจุบัน ได้มีการนำมาใช้ในการศึกษา สื่อการเรียนการสอน นับตั้งแต่การสร้างบรรยากาศ กระตุ้นความสนใจ ใช้อธิบายหรือสรุปเนื้อหาบทเรียน

3.2 กลุ่มวีดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่งมีผลการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มวีดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ผลการเรียนรู้ของเกษตรกรสูงกว่านั้นอาจเนื่องจาก การดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่ง มีการสอดแทรกภาพนิ่งในส่วนที่เป็นขั้นตอนสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่ระบุดสำคัญและความคิดรวบยอดเป็นการช่วยในการจดจำ มีการจัดกลุ่มไม่ให้เกิดความสับสน สอดคล้องกับ (วิรัชย์, 2554) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการสอนด้วยรูปแบบการสอนความคิดรวบยอดกับการสอนปกติในเรื่องการออกแบบวงจรนิวแมติกส์ควบคุมด้วยโปรแกรมเมเบิล ลิจิก คอนโทรเลอร์ ผลการวิจัยพบว่าการสอนแบบความคิดรวบยอดมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการสอนแบบปกติ

3.3 กลุ่มวีดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่งมีผลการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มวีดิทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) 1980) ซึ่งกล่าวว่าการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แตกต่างจากการเรียนรู้ของเด็กเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า ดังนั้น การเรียนการสอนต้องยึดหลักให้ตอบสนองต่อธรรมชาติของผู้ใหญ่

เอกสารอ้างอิง

ธีรพงษ์ มหาวิโร. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เดอะบุคส์ จำกัด.

นคเรศ รั้งควิต. (2555). *การผลิตรายการวิทยุทัศน์ทางการส่งเสริมและพัฒนาชนบท*. เชียงใหม่: คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วิรัช วรรณะ. (2554). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการสอนด้วยรูปแบบการสอนความคิดรวบยอดกับการสอนปกติในเรื่องการออกแบบวงจรนิวแมติกส์ควบคุมด้วยโปรแกรมเมเบิล ลิจิกคอนโทรเลอร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

สร อักษรสกุล. (2555). *สื่อกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมไทย*. ค้นเมื่อ 25 กันยายน 2555, จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1341539605&grpId=03&catId=03

สิริวดี พิลลา, สราวุธ บุญรอดรัมย์, อัญชิสา อิ่มใจมา, วรชมนตรี สนแวง, ชัญญูใจ สัสดีเดช, และราตรี เชื้อชัย. (2550). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วัสดุกราฟิกเพื่อเป็นสื่อการสอนพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิชัยพัฒนา เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

Knowles, Malcolm S. (1980). *The Modern Practice of Adult Education: From Pedagogy to Andragogy*. New York: The Adult Education Company.

Rungkawat, N. (2012). *Communication Process and Adoption of Sufficiency Economy Philosophy by Farmers in Chiang Mai Province*. Master thesis Unpublished thesis, Chiang Mai University.